

Lappalaisia henkilönnimiä 1500- ja 1600-luvulta

Vuoden 1942 Virittäjässä ja kirjassani »Suomen lappalaiset vuoteen 1945» olen käsitellyt lappalaisten vanhoja henkilönnimiä. Sen jälkeen on aineisto karttunut melkoisesti. Norjan valtionarkistossa säilytetään eräitä Suomen- ja Venäjän-Lappia koskevia asiakirjoja, joissa mm. luetellaan joinakin 1500- ja 1600-lukujen vuosina veroa maksaneiden lappalaismiesten nimet. Onomastiikan kannalta lienee antoisin JØRGEN KAASIN »Rekneskap av Wardøhus Len», joka käsittää kahtena vihkona erikseen vuodet 1593—94 ja 1595—96.¹ Sitä täydentää OLUF PEDERSONIN suppea, enimmäkseen tunturilappalaisia koskeva »Rekneskap» vuosilta 1601—02. Olen saanut asiakirjat käyttööni siten, että professori E. A. Virtanen on hankkinut tutkimuksiaan varten Riksarkivetista mikrofilmikopiot Kaasin ja Pedersonin »tileistä» ja antanut ne suopeasti nähtäväkseni. Fil. maisteri Helmi Murasmaa on Valtionarkistossamme tulkinut niiden vaikeasti luettavat ja paikoin epäselvätkin käsialat.

J. Kaasin tili käsittää seuraavat lapinkylät lännestä itään luetellen:² 1. Koddicken eli Kodicke (= Koutokeino, 3 verollista), 2. Aduer (= Aviovaara, eri vuosina 5 resp. 10 verollista), 3. Eskelbye, Eskildizbye eli Eskerbye (= Tenonkylä, 9 ja 7), 4. Arrisbye eli Arridizbye (= Utsjoki, 11 ja 9), 5. Inderiaur eli Inndieaur (= Inari, 26 ja 23), 6. Neigden eli Neidenn (= Näätämö, 7 ja 4), 7. Passwig eli Paswigh (= Paatsjoki, 10 ja 7), 8. Pesand (= Petsamo, 17 ja 13), 9. Bommenij, Leidtz, Orre (= Pummanki, Läätsi, Uura, 18 ja 0), 10. Sündergield (= Suonikylä, 13), 11. Nottiaur (= Nuortijärvi, 20 ja 18), 12. Quelden (luultavasti kesällä Kildinin saarella asuvat lappalaiset, 3 ja 0), 13. Mannemis (= ven. Munomoš, sittemmin Kildinin kylä, 26 ja 3), 14. Perisiaur (= Pieresjaur, nyk. Maaselän³ lähellä, 8 ja 7), 15. Jockestra eli Juckestra (= Jokostrov, Imandran keskipaikkeilla, 9 ja 11), 16. Ackie(l)d (= Akkala, ven. Babinsk, 11 ja 9), 17. Lodiaur (= Lujaur, ven. Lovozero, 22 ja 21), 18. Kardeiuck (= Kordokk, ven. Voroninsk, 19 ja 21), 19. Norres eli Norris (= Norensk eli Semioistrovsk, 37 ja 32) ja 20. Thrinnes (»Turjanniemi» = Ponoj [ja Jokanga?] 74 ja 65). Sitä paitsi mainitaan erikseen Malmis (= Kuola), jonka neljä verollista eivät nimistään päätellen olleet lappalaisia, ainakaan isän puolelta; puoliverisetkin, joiden äiti oli lappalainen, kuuluivat verovelvollisiin.⁴ — Huomiota he-

¹ Riksarkivet. Oslo (Pakke 932). Siitä on julkaistu ennen vain kolmen kolttakylän, Näätämön, Paatsjoen ja Petsamon, verollisten nimet vuosilta 1593—94 (O. A. JOHNSEN *Finmarkens politiske historie* s. 200—201).

² Vrt. Johnsen, mts. 44.

³ V. 1608 Maaselän talvikylä sijaitsi juuri Pieresjaurilla (N. HARUZIN *Russkije lopari* s. 453).

⁴ Nämä neljä olivat Sýmon Wendtz (eli Wendth), Jønnarij Ýgomund (eli Ýgoming; vrt. igumen, joka 1500-luvulla oli venäl. mn.; Tupikov, *Slovar drevne-russkikh litšnyh sobstvenni-kov*, s. 165), Quo Mack (eli Quollmack Kossack) ja Gieduan Marck, jonka viimeksi mainitun

rättää, että Munomošin kylän miespuolinen väki oli vuosien 1593—94 26 hengestä huvennut 1595—96 kolmeksi hengeksi. Lisäksi havaitaan, että Pummangin, Läätsin ja Uran 18 verollisesta ei 1595—96 ole mitään mainintaa. Pienempää vähenemistä ilmenee myös muutamissa kolttakylissä, vieläpä Inarissakin. Väkiluku on pysynyt ennallaan Koutokeinossa ja Suonikylässä sekä karttunut Aviovaarassa, Jokostrovissa ja Voroninskissa.

Edellä mainittujen Kaasin ja Pedersonin tilien lappalaisista antamia tietoja voidaan kontrolloida ruotsalais-suomalaisten ja osaksi venäläistenkin lähteiden perustalla. Inarin kylän miesväestön veroista on Valtionarkistossamme luettelot — paitsi aiemmilta vuosikymmeniltä — vuosilta 1594—95, ja useimmat silloisista henkilönnimistä esiintyvät samanaikaisissa Kaasin tileissäkin. Siten esim. Ennar Melekerson on sama kuin Einer Melckerssen, melle Lebbesson = Milledt Lippesen, Sovia Ikäpeiffäson = Zuffue Ackepeuessen ja Mares Qwiffeson = Mares quiessen. — Venäjän lappalaisia edustaa vuodet 1608—10 käsittävä Alaj Mihalkovin laajahko maakirja,⁵ josta voidaan identifioida monet tanskalais-norjalaisissakin asiakirjoissa esiintyvät henkilöt. Siten Gregorij Thepensen (eli Gregorius theppesen) = Griška Stepanov, Pandfield Thudessen = Panfilko Tudjeev, Alempe Federossen = Alampejko Fedorov ja Mickael Constantiessen = Mihalko Kostentinov.⁶

Seuraavassa esityksessä käsitellään Kaasin ja Pedersonin tilien, mutta osaksi myös ruotsalais-suomalaisten veroluetteloiden ja Mihalkovin maakirjan perustalla lappalaisille noina aikoina ominaisia tai heille puolipakolla annettuja nimiä: 1. omaperäisiä, 2. suomalais-karjalaisia, 3. skandinaavisia, 4. venäläisiä (kahdesta jälkimmäisestä ryhmästä vain mielenkiintoisimpia) ja 5. alkuperältään epäselviä nimiä.

1. O m a p e r ä i s e t l a p p a l a i s n i m e t

Vir. 1942 s. 3 on selitetty, millä edellytyksillä nimeä voi pitää lappalaisena.

Aikia: Aicke, Inari 1556, Aijkija 1563; Aike, Koutokeino 1568; Aijkia, Kuolajärvi 1570; Aighie, Inari (norj.⁷) 1593, Aig 1601; Aijkee, Peltojärvi 1606; Aicke Nuortjärvi (norj.) 1593; patronyymi Aigiev, Muotka-Kitovsk 1608 (Har.⁸ 438). Mm. Inarissa on vielä sn. Aikio (lp. *Äi'cē*).

Aik(i)a- eli *Aigesarre*: Aikasar, Inari 1556, 1594, Agesare 1594, Aickijesar 1563, aickiasaren 1584, Aikijsser 1620, Aickesar (Ickesar), Koutokeino 1558; Aijkasare, Keminkylä 1563; Aigser, Inari (norj.) 1601; Axsser, Inari ja Paatsjoki (norj.) 1593; sijalla on v. 1595—96 Lorop Gregorissen. Lappalaiset eivät käyttäneet varsinaisia sukunimiä, vaan näitä sai korvata isännimi. Sen mukaan kyllä L. Gregorissen olisi voinut olla lappalainenkin, mutta toiset lienevät olleet venäläisiä (huom. Kossack) tai länsimaalaisia (Wendtz, Wendth).

⁵ Julkaistu mm. N. Haruzinin em. teoksessa, s. 409—462.

⁶ Venäläisissä asiakirjoissa on etunimeen miltei poikkeuksetta liitetty tuttavallinen deminutiivijohdin *-ka*, *-ko*, *-ska* tai *-sko*.

⁷ Norjalainen lähde (Kaas ja Pederson).

⁸ Haruzin, mt.

patron. Aigasarov, Aikasarov, Koutajärvi ja Ruva 1608 (Har. 462); Aikašarov, Kantalahti 1608 (Har. 458).

Akke, Akkia (sm. *Ikiä*): Acki, Koutokeino 1553; Ackija, Sompio 1563; Ackia, Sodankylä 1594; Acke, Inari (norj.) 1601. Muuten *Akkia* ja *Aikia* vaihtelevät saman henkilön nimenä: Akke ~ Aicke, Nuortijärvi (norj.) 1593, 1595; Agie ~ Aighie, Inari (norj.) 1593, 1601.

Akkejoutsi (pro *-juoksa*): Ackijoutzi, Koutokeino 1581. Ks. *Ikäjoutsi*, s. 373.

Akkepeive (sm. *Ikäpäivä*): akapeiue, Sompio 1579; Ackabeuiæ, Kuolajärvi 1594; Acekeffue l-peue, Inari (norj.) 1593, 1601 (sama mies oli 1580 ja 1594 Ikäpeiffä l. Ikebeivi); Acepeue, Aviovaara (norj.) 1595 (= Ikkiapeüue 1558); Ackiepef, Koutokeino 1587 (= Ickiepif 1596).

Algepeive: Alkijpeijwe 1572, Alkipeiue, Inari 1570; Algereffue (pro *-peffue?*), Utsjoki (norj.) 1593. Vrt. *al'gi*, Inari *äl'cē* 'alkava, alkaja'; ks. Vir. 1942 s. 63.

Avdag: Audag, Näätämo (norj.) 1593. Vrt. myös Aundack, Inari 1581 (vrt. Affnugs (?), norj. 1593—94), ja lpKo *au'di* 'onnekas metsästäjä' < **av'daj* tai **av'daj*; ks. SUSA 60:5 s. 8. Vrt. myös mn. Ovdjeiko, 1608 Kuolan seud.; Har. 426.

Avetavge: Avitauki, Inari 1593. Kun *daw'ge*, I *täu'ci* merkitsee 'jousta', on tämä mn. sama kuin Inarissa 1593 ja 1601 kolmesti mainittu Ab(bei)uix; Auius, Aviovaara 1579; *juoksa* on 'jousi' ja *-bb-* vastaa norj. kirjoittajilla toisinaan *v:tä*, esim. Sa(a)bbe ~ Saue, Saffue. Ks. *Auvojoutsi*, s. 373.

Juoksa (Luul. *juoksa*, Ko *jöχ's* 'jousi'): Joxi, Inari 1569; Jox(e), Utsjoki (norj.) 1593, 1595; Joxsse, Jux, Tenonkylä (norj.) 1593; Joxsse, Norensk (norj.) 1593 (1595 Jocke). Ks. Vir. 1942 s. 64.

Kanne, ks. Vir. 1942 s. 65; vrt. suom. sn. Kanni(ai)nen.

Kuive, -via, -vio: Kuiffue, Tenonkylä 1553; Kwiuia, Kwiui, Inari 1556, Quijwij 1563, Qwiffuio 1570, Qwiffe 1581; Cwiffuia, Kuolajärvi 1585; Quiue, quie, Inari (norj.) 1593, 1595, Quiffue (norj.) 1601. Ks. kirj., Vir. 1942 s. 65, ja *Kuivi*, ein heiliger Ort der Lappen, SUST 125 s. 128—138 (pyhien paikkojen ja seitojen nimiä: *Kui'vi* Utsjoki, *Kuiv* Lovozero, *quivie* Lycksele); *kuj'vi* on säilynyt näihin päiviin asti ruijanlappalaisten etunimenä, jonka norj. kirjoitustapa on Kvive.⁹

Mares: Mares, Inari 1581 ja M. quiessen (norj.) 1595. Vrt. I (tunt.-lp.) *Màràsta^hk-tüöðpara^hk* Maarestatunturit.

Miella 'mieli': Mella, Inari 1556, 1563, Melle 1581 ja (norj.) 1593; Miela, Sompio 1563, 1594; Miell, Kuolajärvi 1580; Meela, Keminkylä 1595. Ks. *Mieliä*, *Mielikirja*, *Mielitty*, *Mielu(i)sa*, s. 374.

Morotta(ja): Murut, Koutokeino 1558; Murita, Sodankylä 1563; Murutta, Inari 1574, Moroddaia 1576, Morottaia 1579; Morotaia l. Morette, Sompio 1580—81; Morotte, -ratte, Muratte, Inari (norj.) 1593, 1595, 1601; Moratte, Utsjoki (norj.) 1593, 1595; Murett, Aviovaara 1577; Moratt, Paatsjoki (norj.) 1593; Moratte, Ponoj (norj.) 1593, 1595. Inarissa on vielä sn. Morottaja (lp. *Morott'ii'jē*). Ks. Vir. 1942 s. 67.

⁹ E. LAGERCRANTZ *Lappischer Wortschatz* s. 346.

Namme (> sm. *Naama*): Naama, Inari 1576, 1579, Nama 1595, Namme 1581, 1620, Name (norj.) 1593, Namen (norj.) 1601; Nama, Aviovaara 1591. Vrt. inaril. pn. *N'āmajäru'ri* »Naamajärvi» ja *N'ammijäru'ri* »Nammijärvi», kaksi eri järveä, tai ruijal. pn. *Nam'me*¹⁰.

Nammalak: namalack, Inari 1563, Namalack 1579; Namalack, Aviovaara 1579, Namlaken (norj.) 1595; Namalack (norj.), Tenonkylä 1593. Ks. Vir. 1942, s. 68.

**Noyosta(k)*: Nogustih, Inari 1574, Nogeste 1581, Negesta 1563, Noestadh 1583, Nosta 1576, Noosta 1579, Noasta 1585, Noestha 1584, Nosten 1594, Noster (norj.) 1593. Varangissa on vielä sn. Noste. Ks. Vir. 1942 s. 68.

**Ođđajuoksa* (tai *-joutsi*): Vdw Jussw, Inari 1556, Uioutz 1579, Wddios 1584, Odelux (norj.) 1595, Ohdios (norj.) 1601; Wdijosse, Keminkylä 1563, Vdhuioutz 1571, Vdhijoutzi 1572; Udiioutz, Uioutz, Kuolajävi 1579, Vduiocxu 1580; Odeiucx, Norensk (norj.) 1593; Utiioutz, Sompio 1579; Utuioutzi, Inari 1594; Uttiockz, Keminkylä ja Kuolajärvi 1606; taruhenkilö Udjus, Utjus elänyt Kuolajärvellä. Lp. *odđä* (I uđđ^a) 'uusi' sanan juurta lienevät myös Odenniodz, Odeni(j)os, Kuolajärvi 1584; Odheniottzen (genetiivi?), Inari 1585; wderijoss (?), Sompio 1563; Wderäss (?), Sodankylä 1563; Odeuedt (ja -dtedt!), Kildin (norj.) 1593. Vrt. myös patron. Utuev, Norensk 1608 (Har. 448). Ks. Vir. 1942 s. 84.

Okse tai *Uksa* (?): Oxsse, Nuortijärvi (norj.) 1593—96; Oxse, Voroninsk (norj.) 1595; Oxse, Oxssen, Vx, Norensk (norj.) 1593—96. Vrt. Nrt *ox's^E*, Kld *uok's* 'oksa' tai Nrt *ux's^A*, Kld *uk's* 'uksi, ovi'. Toisaalta voisi olla huomioon otettava ven. mn. Oksenko (Mor.¹¹ 142); Ko *Oksenti* < A(v)ksentij.

Peive (sm. *Päiviä*): peui, Pevie, Peviä, Peivia, Inari 1556, Beiwia 1594; Peffue, Utsjoki (norj.) 1593, 1601, Peffeu, Peue (norj.) 1595 (mutta sama mies 1601 Peder!); Peffue, Peue, Tenonkylä (norj.) 1593—96; Pjaivei, patron. Pjaiviev, Vorja (Pääjärven seud., Har. 462). Ks. Vir. 1942 s. 69.

Saija, ks. *Tsaija*, s. 372.

Sarre (> sm. *Sarria*, *Saria*): Sarie, Inari 1556, Sar(r)ia 1579, Sarri 1581, 1594, Sarre (norj.) 1595, 1601 (v:n 1595 Sarre on 1593 Sarffue!); Sare, Koutokeino 1601; Sarre, Norensk (norj.) 1595 (mutta 1593 Sackarij!); Sarrei, Vorja (Pääjärven seud. 1608, Har. 462); patron. Šariev, Šareev, Muotka ja Munomoš 1608 (Har. 419, 431, 438). Inarissa on vielä sn. Sarre (lp. *Särrē*). Ks. Vir. 1942 s. 76.

Sompia, *-io*, ks. Vir. 1961 s. 9.

Sorvia, ks. *Tšoarve* s. 372 ja *Sarvia* s. 375.

**Söavvå* tai **Suävå* (> sm. *Sovia*): Sovia, Inari 1580, Soffuia 1583, Sova 1584, Soffuie, Søffue (norj.) 1601, Cheffue (norj.) 1593, 1601, Zuffue (norj.) 1595; Suowitz (Suovainen) Kemin-Lappi, 1600-l.(?) Vrt. myös *Čoavva*, taruhenkilö, Ruija. (Viittaisiko norj. kirjoittajien Cheffue, Zuffue siihen, että sana on ollut affrikaatta-alkuinen?) Ks. Vir. 1942 s. 72, 1961 s. 9, ja Erkki Itkonen, Kalevalaseuran vk. 35 s. 172—173.

**Tavde*: Thaude, Tenonkylä (norj.) 1593—94; Taute, Tauthe, Inari 1606, 1620;

¹⁰ J. QVIGSTAD *De lappiske stedsnavn i Finnmark og Nordland fylker* s. 72.

¹¹ MOROŠKIN *Slavjanskij imenoslov. Onomasticon slavicum* (1867).

Tavte, Sodankylä 1620. Mahdollisesti erotettava nimestä **Teude* (Teute, Theutia, Teudia, Teutoia)¹² (Vir. 1942 s. 73), joka voitaneen johtaa lp. sanasta *diuw'do* 'gift mann, fullvoksen mann', Luul. *teu'tō* < mskand.

**Tavgum* (> sm. *Taukoma*): Taukoma, Inari 1584, Taukona 1583; Thagum, Nää-tämö (norj.) 1593—96. Ks. Vir. 1942 s. 73.

Tenna, Tenno: Tenass, Keminkylä 1563, Thenai 1595; Tena, Kuolajärvi 1579, Thenno 1595, then 1606, Ten 1620; Thenne, Nuortijärvi (norj.) 1593—96. Ks. Vir. 1942 s. 73.

Torre (sm. *Toria, -rria, Torio, -rrio*): Torija, Keminkylä 1563; Torio, Inari 1569, Toria 1579, Toriand (gen.) poica 1556, Tori 1580, Thorie (norj.) 1601 (tämä mies on 1595 Therro!); Thorijo, Sodankylä 1570; Thorre, Pieresjaur (norj.) 1595—96; »vasta kastettu» Samylko Torjeev, Muotka 1608 (Har. 438). Ks. Vir. 1942 s. 81.

Torve, Torvia, -io: Thoruija, Torfe, Kuolajärvi 1570; Torvoia, Sompio 1579 (sm. Turwain 1563); Toruia, Sodankylä 1594; Thorffue, Voroninsk (norj.) 1595—96 (1593—94 Tharraffe!); patron. Torviev, Vorja, Pääjärven seud. 1608, Har. 462. Ks. Vir. 1942 s. 81.

Tuude (> sm. *Tu(u)tia, Tu(u)tio*): Tuti, Inari 1556, Tuttij, Toute 1563, Tuute 1575, Tudia 1579, Tutia 1585, Thude (norj.) 1593—96, 1601, Thudi, Thodi (norj.) 1595, Thud 1601; Thude, Utsjoki (norj.) 1593 (sama mies 1601 Thrunde!); Tudia, Sodankylä 1572, Tåwte 1563; Towte, Tut(t)i, Keminkylä 1563; Thuttia, Maaselkä (= Kuusamo) 1570, Tudia 1572; Thude, Thýde, Norensk (norj.) 1593—96, patron. Tudjeev 1608 (Har. 448). Ks. Vir. 1942 s. 73. Varanginlapissa tavataan sn. Thude (dem. *tudTaš*), E. Lagercrantz, Lappischer Wortschatz s. 1203.

Tsaija (> sm. *Saija*): Saija, Inari 1560, 1580, 1601, Saije 1581, 1620, Saijaine(n) 1583, 1594, Saij (norj.) 1593; Saij, Utsjoki (norj.) 1595, Tenonkylä (norj.) 1593, 1595, Saie 1602; inaril. taruhenkilö *Tsāijabáš* (dem. = Saijainen 1583), paikannimet *Tsai'ja-nár'c^A* »Sainiemi» ja *Tsai'jā-kōannil* Haapakoski (Joenjoessa); sn. Saijets, Kaarasjoella v. 1801 Sajatz. Ks. Vir. 1942 s. 76.

Tšoarve (> sm. *Sorvia, -io*): Sårwi, Inari 1563, Sorvio 1569, Soruia 1594 ja Sodankylä 1571; Sårvi, Sompio 1563; Sårwij, Kitkajärvi 1563; Sårffue, Koutokeino 1590; patron. Tšjurvuev (Kld. **Tšur'vej* < *čšur'v* 'sarvi'), Munomoš 1609 (Har. 437); myös *Sarvio* s. 179. Inarissa on paikannimet *Tššōär've-kim ès-ämmir* ja *Tš.-suälüj*. Ks. Vir. 1942 s. 71.

Valle, ks. *Vallia*, s. 375.

2. Suomalais-karjalaiset nimet

Aimo: Aimo poica, Inari 1556, 1595, Aijmoia 1579, Aemo 1581, Aijmo (norj.) 1593.

Aarnijoutsi (?): Arnioutzi, Kuolajärvi 1595; Arnioutzi, Kitkajärvi 1595.

¹² 1700-luvulla kirjaan pannun perimätiedon mukaan myös Teuton, Teutaja (I. FELLMAN, *Handl. och upps. ang. Finska Lappmarken och Lapparne*, I s. 102).

Auvojoutsi: Affuoiottzi, Inari 1585, awwioutzi 1576, Aujoutzi 1594. Vrt. *Avetauge* s. 370.

Hari: Haris (?), Kitkajärvi 1585, Hari, Kuolajärvi 1595; Harixz (translatiivi?), Inari 1606. Vrt. Har'ja (*Харья*), lapsen n., Vorja (Pääjärven seud., Har. 462), Harja, Mor. 199 < ven. Hariton (T. I. Itkonen, Koltan- ja kuolanlapin sanakirja s. 1040).¹³

Hiläppa, -ppä: Ilip, Suonikylä ja Munomoš (norj.) 1595; Illip samoin 1593, mutta myös venäläisittäin Filip, Munomoš (norj.) 1593. Ko *Illep*, Kld *Ille^bp* »Illeppi».

Homa: Homa, Paatsjoki (norj.) 1593, mutta Foma 1595.

Ivana: Ivana, Keminkylä 1570—72; Iuana, Iūan, Kitkajärvi 1570—72, Juana 1595. Useimmissa Venäjän-Lapin kylissä esiintyy venäläisittäin Ivan: (norj.) Iffuan, vieläpä Utsjoellakin erään miehen nimenä 1593—96, 1601—02. Ks. Vir. 1942 s. 77.

Ikiä, ks. *Akke*, *Akkia* s. 370.

Ik(i)äpäivä, ks. *Akkepeive* s. 370.

Ikäjoutsi: Ikæioutzi, Sompio, Keminkylä ja Kitkajärvi 1594. Vrt. *Akkejoutsi* s. 174. ja *Iänjoutsi*, *Iäntauka*, Vir. 1942 s. 77.

Ivaska: Juask, Näätämö (norj.) 1593—96; Iffuask, Akkala (norj.) 1593, Jwosk 1595. Ven. Ivaška, Tup.¹⁴ 104, 116, Mor. 93; Ivaško = Ivan, Ponoï 1608 (Har.). Sm.-karj. sn. Ivaska.

Jehkimä: Jeckim, Akkala ja Ponoï (norj.) 1593; Jeckeim, Ponoï (norj.) 1595, Jekin, Juckim (norj.) 1593; Jeckenn, Munomoš (norj.) 1593—94; Jocke ?, Voroninsk, mutta Jeffin, Voroninsk (norj.) 1595—96. (< Evfimij, Efim, Vrt. kuitenkin myös ven. Ekim < Ioakim, Mor. 82.)

Jokalempi (?): Jockelemp, Lovozero (norj.) 1593—94, Jekelemp, Jockellom (norj.) 1595—96; Jakalemp, Ponoï (norj.) 1593—94, Jokellemin (norj.) 1595—96.

Juntti (?): Juntt, Norensk (norj.) 1593—94; Juntt (nimi epäselvä), Paatsjoki (norj.) 1593—94. Vrt. patron. Jundjeev (*Юндъевъ*), Munomoš (asianom. mies asui kesällä Tuuloman alajuoksulla; v. 1608, Har. 434, 436).

Kantalaksi: Kandalax, Nuortijärvi (norj.) 1593, Kandelax, Kandhelin 1595; Kandesse, Akkala (norj.) 1593. Nimi ehkä annettu entisen asuinpaikan mukaan. V. 1608 mainitaan pn. Kandokša kantalahtelaisten yhteydessä, Har. 412.

Kauppi: Caupi, Maaselkä (= Kuusamo) 1594.

Kauroli: Kaurolï, Inari 1574. Monessa Venäjän-Lapin kylässä on (norj.) Kauril, -ld, -ldt, siis nimi K-alkuisena (< Gavriil, Gavrylo; Ko *Kau'riël*).

Kukko (?): Kucke, Norensk (norj.) 1595—96; Kocko, Lovozero (norj.) 1595—96, Kocken 1593—94. Forsman, mt. s. 142, mainitsee, että Kukko esiintyi 1500-luvulla nimenä Suomen lappalaisilla. Vrt. myös **Kokko* (Koku, Vienan Kemin alue, 1400-l.; Nissilä, Vir. 1943 s. 50).

Kuosma, *Kuisma*: Cootzma, Inari 1571; Quisme, Paatsjoki (norj.) 1593; Quissme,

¹³ FORSMAN *Pakanuudenaikainen nimistö* s. 75: »*Hari* esiintyy yleisenä mm. Lapissa ja Karjalassa uuden ajan alkupuolella. Saattaisi olla = Chariton».

¹⁴ ТУРКОВ, *Slovar drevne-russkih litšnyh sobstvennikov*.

Voroninsk (norj.); Quisme, -ssmo, Ponoj (norj.) 1593, quissmi, -sseme, -ssne 1595. Ko *Kū̃s'm^e* < Kuosma, Kld *Kūs^lM* < ven. Kos(j)ma, Kuz(j)ma.

Lempi: Lebbe, Inari 1581, Leppi 1585, Lep, Lop? (norj.) 1595, Lippe (norj.) 1601—62. *Lemmitty*: patron. Lebitova, Muotka-Kitovsk 1608 (Har. 438). Ks. Vir. 1942 s. 79. Inarin Lemmenjoki, Vir. 1961 s. 5—6. Ruijassa on pn. *Lembe-jaw're*, Qvigstad, mt. s. 123.

Mieliä: Milliä, Inari 1556—57; Mellie, Kuolajärvi 1579, Meeliæ 1594; Mæliæ, Kitkajärvi 1594. Vrt. *Miella*, s. 370.

Mielikirja: mille keria, Inari 1556—57, Mielikiria 1563 ja 1594, Mellekere 1581, Melekere 1594, Melcker (norj.) 1593, Melger (norj.) 1595 (sama mies 1593 Melledt!), Melgior 1601; Melcker, Utsjoki (norj.) 1593; Melker, Tenonkylä (norj.) 1601 (sama mies 1595 Mellitte!). Ks. Vir. 1942 s. 79.

Mielitty: Melitty, Inari 1571, Mielit, -tty 1579, Melledt (norj.) 1593—96, Milledt 1601; Miellit, Koutokeino 1593; Mielled, Mellitte, Tenonkylä (norj.) 1601—02; Melledt, Näätämö (norj.) 1593—96; Melledi, Lovozero (norj.) 1593.¹⁵ Ks. Vir. 1942 s. 79. — Omituinen on inarilaista mieshenkilöä tarkoittava Mieleter (= Mioletär?)¹⁶ (norj.) 1601—02. Norjalainen kirjuri on kyllä toisinaan aiheettomasti pistänyt r:n nimen perään, esim. Aighir (= Aicke, Agie), Ibatter (= Ipatti). Tällöin Mieleter olisi tulkittava Mielityksi.

Mielus, *Mielu(i)sa*: Miellus (sama mies myös Mickel!), Koutokeino 1582; Millus, Tenonkylä (norj.) 1593—94,¹⁷ lapissa on tosin omaperäisenkin sana, Luul. *mielös* 'böjd, benägen, villig till', josta norjanlapissa esiintyy vain adv. *millusit* 'beredvillig, gjerne'. Ks. Vir. 1942 s. 79.

Mikko, ks. *Mikael*, s. 376.

Nikkari: Michel Nickari, Sodankylä 1594; arvatenkin ammattinimi.

Orava(inen): Niels Orreuasstrellessen (-frellessen?¹⁸), Koutokeino (norj.) 1593—94, tarkoittanee Tornion ent. pirkkalaisen ja sittemmin lapinvoudin N. Oravaisen¹⁹ Koutokeinossa asuneen jalkavaimon poikaa, joka puolilappalaisena maksoi veroa Tanska-Norjallekin. 1595—96 on tämän henkilön nimenä Niels Reilsin (Nielsen?).

Päiviä, ks. *Peive* s. 371.

¹⁵ Näätämoläinen ja lovozerolainen nimi voi kuitenkin olla sama kuin ven. Meletij, Melentij (Mor. 121). Alaj Mihalkov (1608) käyttää vain jälkimmäistä muotoa, Har. 422, 452.

¹⁶ Lönnr. *Mioletär* 'själens beskyddarinna (myth.)' tuskin perustuu kansankieleen. Tutkimuslaitos Suomen suvussa oleva Suomen kansan vanhojen runojen leikelpusto ei Mioletärtä tunne.

¹⁷ (Gan.) mjelus metän (mehtolan) emäntä; (Eur.) mielus, -uun, (Lönnr.) samoin (= mieluinen), mielosa 'gunstig; förständig'.

¹⁸ Tanskan *træl* 'orja', *frille* 'henttu', jalkavaimo yms.?

¹⁹ Oravainen toimi voutina ainakin 28 vuotta 1560:n ja 1597:n välillä. »Ehuru hvarken i sitt enskilda liv eller annars såsom fogde oförvitlig, måste det dock sanningsenligt erkännas, att han var en nitisk och kraftig försvarare af de svenska intressen der uppe i höga norden . . .» (I. FELLMAN *Handl. och upps. ang. Finska Lappmarken och Lapparne*, IV s. LV). Lappalaiset valittivat 1595 Oravaisesta mm.: »han sielf hafver een hoop medh horunger . . .» (mt. III s. XXV, myös s. 57).

Riiko (Riigo): (norj.) Rigo, Näätämö 1593, Suonikylä 1595, Nuortijärvi 1593—96, Lovozero samoin, Ponoï 1593; Rige, Suonikylä 1595, Riko (?), Ponoï 1595. Yhtä yleinen on Kaas'illa norjalaisittain Jørgen ja ven. Gregori, -ij (oikeammin Grigorij), Mihalkovilla 1608 Grigorj, mutta tavallisesti Griška, Griša. Ko *Rèiy*, gen. *Rjì'co*, Kld *Rjck^A*, *Rjy^a*.

Saahkari (karj.): Sackeri, Sackarij (myös Zacaria, Zackari, -ria, Zacharia, -ias) Petsamo, Suonikylä (norj.) 1593—94. Nimi on vieläkin *k*:llinen: Ko *Sá^hk^kri*; ven. Zahar, -rija.

Sarvia, -vio: Sarffue, Inari 1581, (norj.) 1593, Aviovaara 1553, (norj.) 1593—96; Saarfuo, Aviovaara 1583, Sarfiads (deminut.) 1562. Ks. *Tšoarve* ~ *Sorvia*, s. 372, Vir. 1942 s. 72.

Siitari: Sitter, Nuortijärvi (norj.) 1593, Sjtter 1596; Lovozero ja Norensk 1593; Siter, Norensk 1595; Zitter, Lovozero 1595. Ko *Seððar*, Kld *Sid^ar* < ven. Sidor = Isidor.

Sisso(i) (Nissilä, Vir. 1943 s. 73): Sisse, Munomoš (norj.) 1593—94; ven. Sysoi(ko), Har. 413; patron. Sysoev, Har. 419, Syseev, Har. 448; Sisoï, Troitskij pravosl. russkij kalendar na 1962 god.

Teppana, *Teppo*: (norj.) Thepen, Suonikylä 1593—96, Nuortijärvi 1593, Jokostrov ja Ponoï 1595; Thepan, Ponoï 1595, Theppen 1593, Theppe, theppe 1595, mutta venäläisittäin Stepan, Jokostrov (norj.) 1593—96, Steppan, Lovozero 1593, Sthepan 1595. Ven. Stepa (o: *Sjopa*)-muodosta johtuu karj. Stoppi > Stob, Näätämö (norj.) 1593—94.

Tero: Ther(r)o, Inari (norj.) 1593, 1595 (1601 sama mies Thorie!), Therreo (norj.) 1595; Thereo, Näätämö (norj.) 1593; Therre, Suonikylä (norj.) 1593. Ven. Terentij.

Tiviä (?): Tiuia, Kuolajärvi 1595, mainittu kahdesti. Vrt. sm. *tiveä*, *tivä* = *tiivis* (Lönnr.).

Toiva: Toiffua, Sodankylä 1580; Toiffwe, Inari 1581; vrt. Thoffuan, Ponoï (norj.) 1593—94 (1595—96 Theffena!). Ks. Vir. 1942 s. 80.

Toivottu: Toijvato, Sodankylä 1563, Touito 1571, Toiuoti 1594; Thoffvadt, Inari (norj.) 1593—96 (1601—02 sama mies Theuffue!); patron. Toivotieva, Näätämö, Har. 441. Ks. Vir. 1942 s. 81.

Toria, *Torio*, ks. *Torre*, s. 176.

Turjalainen: Griška Turjalets, Munomoš 1608 (Har. 430, 431, 435), Fadedte Thersk (norj.) 1593—94, ehkä ed:n isä. Alkup. kotiseutua (Turja = Terj, Kuolan niemimaan itäosa) tarkoittavasta liikanimestä on tullut sukunimen tapainen. Ks. T. I. Itkonen, Koltan- ja kuolanlp. sanak. s. 1053.

**Un(i)a*: Unie, Koutokeino 1500-l.; Vnne, Näätämö (norj.) 1593—94. Ks. Vir. 1942 s. 82.

Vallia: Walle, Inari 1556, 1581, Vallia 1576, Wallia 1594, Falle, falle (norj.) 1593—96; Wälie, Sompio 1640 (O. Tresk, Kemi och Torneå Lappmarker 1642—1643 s. 26); Falle, Näätämö (norj.) 1593—94. Inarissa on vielä sn. Valle, lp. *Vallē*, mutta pn. *Vällē-nar'c^A* Hietajärven niemi. Ks. Vir. 1942 s. 82.

3. Skandinaaviset ja länsimaiset nimet

Einar, Einer: Ennar, Koutokeino 1560, Einar, Inari 1584, Einer 1585, (norj.) 1593—96, 1001; Ejnari 1594, Enner 1581; Eijner, Utsjoki ja Tenonkylä (norj.) 1593; Ejnner, Tenonkylä (norj.) 1595, Einer 1601; Eijner, Koutokeino ja Suonikylä (norj.) 1593—96; Einer, Norensk (norj.) 1595—96. (Viimeksi mainittu on 1593—94 Ene, nimi joka tuo mieleen eräässä kolttien vainolaistarinassa esiintyvän $Ei'n^e$ -noidan ja pn:n $Ei'n-v\epsilon\delta\delta^a$.) Inarissa on Einari-niminen talo.

Germund: Jermund, Koutokeino 1558; Germund, Aviovaara (norj.) 1593—94; Germund (Gormund?), Näätämö (norj.) 1593—94; Giermund, Voroninsk (norj.) samaan aikaan. Mahdollisesti kahden jälkimmäisen nimi on kuitenkin ollut ven. German.

Harald: Harald, Inari 1563, Haraldij 1570; Harald, Inari ja Maaselkä (nyk. Kuusamo) 1594; Halartthi, Inari 1571. Vrt. myös Harill, Harild(t), Haroll, Paatsjoki ja Norensk (norj.) 1593—94; nämä muodot voivat tosin olla rinnastettavissa ven. Harlo (Mor. 199) -nimeen (< Harlam, Tup. 413; Harlamko, Har. 430; Harlan, Mor. 199; alkuaan Har(a)lampij).

Ivar, Iver: Iffuar, Yffuer, Lappojavre 1563; ifer, Keminkylä 1606; Iffuer, Pono (norj.) 1595—96 (1593—94 Ponoin kaksi Iveriä olivat kuitenkin Iivanoita [Iffuan]); patron. Ivarev, »njavdemskij lopin», Näätämö 1608, Har. 441.

Lætt: Pouel Lætt, Utsjoki (norj.) 1601—02, sn:n luonteinen nimi. Vrt. kuitenkin sm. *Lieto*, Suomen-Lappi 1500- tai 1600-l., Forsman, mt. s. 71.

Martin, Morten: Mårten, Koutokeino 1558; morti, Inari 1579, Mårthen 1606; Marte, Marthen, Morthen eräissä Venäjän-Lapin kylissä (norj.) 1593—96. Mihalkovilla näitä näyttää vastaavan 1608 osaksi Martynka, -ko, osaksi Martemjan(ko) < Martinian.

Mathias, Matts: Madz, Inari ja Sodankylä 1563; Mads, Inari 1581, Mattes 1581; Mates, Sompio 1581; Matzi, Peltojärvi 1594; Matz, Matzfe, Pieresjaur (norj.) 1593—96; Mattfe, Munomoš (norj.) 1593—94 (= ven. Matfej, Matvej).

Mikael, Mickel: Mick(a)el, Mikel, Mickella, Mickil, -kull useissa Venäjän-Lapin kylissä (norj.) 1593—96. Venäl. vastineet 1608 ovat osaksi Mihail, Mihalka, Miška, osaksi Mikula, -lka, patron. Mikolaev (= Nikolaj); patron. Mikkoev, Maaselkä, Pieresjaur 1608, Har. 453. Koltilla on, omituista kyllä, suomalais. mn. Mikko ($Me^h k^k^A$, lat. $Mi^h k^k^o$).

Olav, Ola, Olle: Oluff, Koutokeino 1553; Olle, Peltojärvi 1556—57; Oluff, Sompio 1556—57; Oleff, Maaselkä 1570; Oluf, Inari 1570; Ol(l)uf, Kittilä 1606; Koutokeino 1593—96; Anders Olssen, Ollsen l. Oellsen, Tenonkylä (norj.) 1593—1602; Iffuan Ollsen, Näätämö (norj.) 1595—96. Lappalaistunut muoto Vuolli: Wola, Kittilä 1595; patron. Vollin, »vasta kastettu», Näätämö tai Paatsjoki 1608, vaimo Vollina, Har. 438; Volliev, Muotka, Har. 438. Ks. Vir. 1942 s. 73.

Peter, -tter, Per (Pietari): Pedher, Koutokeino 1553, Peder 1579; Peter, Sompio 1581; Päder, Sodankylä 1580; Pedari, Keminkylä 1595, Maaselkä 1594; Per, Koutokeino

1560, Tenonkylä 1593, Inari 1570 —72, Sompio 1580, Kitkajärvi 1585; Venäjän-Lapin kylissä (norj.) Peder, Pet(t)er; Mihalkovilla 1608 Petruška, patron. Petrov. Ko *Peðar*, *Pèðar*, Kld *Pieðar*, T *Pieittîr*. Mainittakoon myös Savon lappalainen Suri-
pettari (= suuri Pietari?) v. 1592 (Salenius, Tietoja Tavisalmen . . . pitäjästä vuosi-
silta 1548—1616, s. 4).

Sven: Suenn, Aviovaara 1560; Spein, Koutokeino 1577; Sierge (= Sergej) Suend-
senn, Näätämä (norj.) 1595—96. Samaa juurta on nyk. koutokeinolainen sn. Spein.

Trund: Thrund, Tenonkylä (norj.) 1601—02; Thrunde, Utsjoki (norj.) 1601—02
(sama mies 1593—96 Thude!).

4. Venäläiset nimet

Kreikkalaiskatoliseen kalenteriin perustuvat nimet ovat 1593—1608 Venäjän-
Lapissa jo paljon yleisempiä kuin vanha lappalainen ja karjalainen nimistö. Venä-
läisperäisiä henkilönnimiä tavataan joskus luterilaisillakin lappalaisilla. Seuraavassa
luetellaan joukko nimiä, jotka ansaitsevat huomiota muita enemmän, mm. murre-
muotoisiin ven. originaaleihin viittaavien piirteidensä takia. Ne ovat peräisin Kaasin
ja Pedersønin luetteloista, ellei toisin mainita.

Agafon: Ogefan, Ogoffan, Pierisjaur; Mor. 141 ja Har. 453 Ogafonko, mutta
patron. Agafonov.

Afanasij: Offanas, Offen(n)as, Lovozero, Norensk; Offe, Ponoj (vrt. karj. Ohvo;
Nissilä, Vir. 1943 s. 66); Har. 433 Afonasej, 445 Ofonja, 427 Ofona, 413 Ofonka,
410 patron. Ofonasjev; Tup. 57 Afonjka.

Aleksej: Olex(sse), Olaxsse, Jokostrov ja Lujaur; Olass(i)j, Olasse, Norensk, Lovo-
zero, Ponoj (pari kertaa Olasse vaihtelee Wlassij'n kanssa); Har. 410, 430, 456
Oleška, 423 Oleksjej, 411, 454 patron. Olesksjeev, Tup. 76 Oleksa, Mor. 142 Olekša.
Ko *Ol'si*.

Amfilohij, **Anfil* > *Onfil* (Mor. 144): Anfeltt, -ld, -l(l)dt, Munomoš, Voroninsk;
Har. 459 Onfilofej.

Ananija, *Anaška*, -ško, *Onaško* (Tup. 76, 94, Mor. 2, 143), vrt. Annask, Nuortijärvi;
Har. 453 Onaško.

Artemij: Orteme, Archrime, Paatsjoki; Har. 410 Ortemka, 423, 439 patron.
Ortemjev.

Avvakum, vrt. Aukum, Auckum, Ponoj.

Boris: Paaris, Parris, Näätämä.

Elima, *Elin*, *Ilim* (Mor. 82, Tup. 166), vrt. Jokostrovissa kerran ja Ponoissa vii-
desti mainittu Ellim, Ellem(i), Elleum, Elling, Ileum, Ilauen.

Evdokim: Affdokim, -ockim, Ponoj; Odockin, Odekin, -ken, Akkala; Oddiken,
Voroninsk; Har. 413 patron. Ovdokimov.

Evdoksij, vrt. Odosie, -sse, Odesse, Jokostrov ja Lovozero.

Evstafij, *Astafij*: Astauj, Asteffue, Norensk; Har. 416, 420 patron. Ostafjev. Ko
Ĵästfä.

Fe(o)dor, Hodor (Tup. 76, 246, Mor. 200): muutamissa Venäjän-Lapin kylissä Feder(o), Fiederro, Fedro, Ferdro (!), vieläpä Inarissakin 1601—02 eräs Fedro; Hodor, Norensk (toisella kertaa sama mies Hodot). Ko *Hūvhtlar*, Kld *Хуа̇длар* < karj. Huotari.

Foma, ks. *Homa*, s. 373.

Gavriil, ks. *Kauroli*, s. 373.

German, ks. *Germund*, s. 376.

Hodota, Hodata (Mor. 200) < *Feodot, Fedot*: kolmessa Venäjän-Lapin kylässä Hodo(d)t, -ott, Hadodt.

Ignatij, Ignat (Tup. 15, 114): monessa Venäjän-Lapin kylässä Iffnatt, -adt, Iffunad, -ned (vaihdellen pari kertaa Iffuanin kanssa), luettava Iunat, joka vielä on nykyään Kld *Iuna^{ht}*.

Iilja, Ilja: Ili, Voroninsk; Har. 425 Ilja, 439 Iljuška, 447, 452 Ilejka.

Ipatij, Ipat: Ingrim Ibattersen, Nuortijärvi. Sm.-karj. sn. Ipatti.

Ivan, Ivaško, ks. *Iivana*, ja *Ivaska*, s. 373

Janko, Janka (Tup. 111, 157, 457, Mor. 212): Janko, Kuolajärvi 1594; Janka, Norensk 1608, Har. 449, Vorja, Pääjärven seud., Har. 462.

Kirill: useissa Venäjän-Lapin kylissä Ki(e)rild, -ila, Kiorild, -ill, Korill, kahdesti vaihdellen Kaurild(t)in (= Gavriil) kanssa; myös Utsjoella oli 1593—96 pari miestä, nimeltä Kir(r)ild, K(i)orildt. Muoto Kiorildt viittaa kenties Ko *K'iu^hrelin*, Ki(e)rila taas karj. Kirilään.

Klementij, patron. Klementjev (Har. 413, Tup. 146), *Kliment*: miltei jokaisessa Venäjän-Lapin kylässä Lem(m)endj, Lemendi, -de, josta nähtävästi lappalaiset jättäneet alkuklusiilin pois.

Kodrat(ij), Kondrat(ij): Konraadt, Conradt, Nuortijärvi.

Lavrik (Mor. 109): Lauri(c)k, Petsamo 1593 — 96. Tähän kuulunee myös Lorckas, Utsjoki (norj.) 1601—02; sama mies on Lauritz, Laueris 1593—96. Vrt. I *Laurekk'ad'ž* < sm. Laurikainen, -rukainen, joka tarinain mukaan taisteli voitokkaasti vainolaisia vastaan. Ks. Vir. 1942 s. 79.

Lev, Levoška (Har. 455): Leusk (toisella kertaa Lausk?), Ponoj; vrt. Leunusk (?), Jokostrov.

Maksim (Maksa, Mor. 117): Maxsse, Lovozero 1593—94, muuten pari kolme kertaa Maxssim, -ssem, Moxssemij.

Malahija, Malafjei(ko), Har. 449): Mal(l)offe, Mol(l)offe, Petsamo, Ponoj.

Matfej, ks. *Mathias*, s. 180.

Mercurij, -rej (Har. 459, Mor. 121): Marckori, Markorne, Morkure, Akkala.

Mikifor (< *Nikifor*): viidessä Venäjän-Lapin kylässä Mi(c)kefar, Mickofar, kerran Nikefar; Har. 452 Mikiforko.

Mikita (< *Nikita*): kuudessa kylässä Mikita, Mickidt(a), -itta, Mickedt, Mickadt, kerran vaihdellen Mickell'in kanssa. Ko *Mi^hk^hkv^{ht}*.

Moisej, Moseiko (Nissilä, Vir. 1943 s. 50): Mossij, Näätämö; Mossen, Voroninsk; Har. 411 Moisjeiko. Ko *Moss^l*.

Nefed (< *Mefodij*), vrt. Neff(u)en, Neffe, Nuortijärvi, Lovozero. Neffe, vrt. karj. Nehvo(i), Nissilä, Vir. 1943 s. 66.

Prokop(ij): kolmessa Venäjän-Lapin kylässä kerran Brokop, Bruckop, Borckop, mutta tavallisesti ilman r:ää Bo(c)kop, Bockope.

Savva, Sava (Har. 445): Sawa, Inari 1563; Saffue, Saabbe, Pieresjaur 1593—96; Saue, Sabbe (ja sama mies myös Soffvell; Mihalkovilla patron. Saveljev 1608), Ponoï 1593—96. On epävarmaa, kuuluuko tähän vielä Saabb, Aviovaara 1595—96. On myös varanginlp. suku Saba (*Sabba*). Savva, Ko *Sāva*, Näätamö (Lagercrantz, Lappischer Wortschatz s. 1205) Säävve. Vir. 1942 s. 80; Sauva.

Sofonija, vrt. Saahendj (aa = å?), Lovozero; Ko *Sōħam* (?).

Timofej, Timoša, -ška, Tim(a), Tem(a) (Tup. 62, 105, 159, Mor. 192): muutamissa Venäjän-Lapin kylissä Thimof(f)e, Suonikylässä myös Themus, -usk ja Nuortijärvellä Themm. Nykyään Ko *Tem'm^a*, lat. *Tim'mo*, ja hypokor. *Tĩmmašk*, Kld *Tĩmašk*. Sm.-karj. sn. Timoska.

Volodja (Vladimir): Wolda (toisella kertaa Welloda), Ponoï; Wellodt, Lovozero; Mihalkovilla Vladimer, Har. 459, patron. Volodimerov, Har. 429, 449.

5. Alkuperältään epäselviä nimiä

Anuck, Voroninsk.

Buxsse, Boxe, Norensk.

Elack, Jokostrov; vrt. ven. Elaga, Tup. 142, patron. Elohov, Munomoš, Har. 430.

Erlosse, Akkala; vrt. ven. Erlaš, Tup. 143.

Ennesse, Lovozero.

Ere (ja *Erne?*), Ponoï; vrt. ven. Ermej, Eremej < Ieremija.

Hafenu?, Ponoï.

Halep, Inari.

Hege?, Inari.

Hemel(le), *Hemmel(t)*, *-ele*, *-ellen*, *Henmble*, Suonikylä, Nuortijärvi, Munomoš, Voroninsk 1593—95; vrt. ortodoksisia pyhimysten nimiä Gemell (< lat. -kr. Gemellus, -llos) tai Femelij, joka jälkimmäinen palautunee kr. sanaan themelios 'peruskivi'.²⁰

Hor(r)efand, Suonikylä, Nuortijärvi; *f*ehkä luettava *t*:ksi, jolloin voisi olla kyseessä ven. Hariton. Vrt. myös mn. Orefin, Har. 414.

Imon, Ponoï.

Jer(e)grim, *Jegrim* (ja *Ingrim*, *-imb* vaihdellen Jegrimin kanssa) monessa Venäjän-Lapin kylässä. Moroškin ja Tupikov eivät tunne näihin muotoihin verrattavia ven. nimiä, mutta kreikassa on mn. Egremos, josta venäjässä tulisi *Egrem.

²⁰ Olisi ehkä uskallettua olettaa Hem(m)elle(n)'in olevan sama kuin sm. hämälä(inen), koska hämäläiset eivät tiettävästi ole Kuolan-Lapissa retkeilleet. Kyseessä voisi kuitenkin ehkä olla karjalaisten antama leikkisä nimitys, sillä paikoin Itä-Suomessa on hämäläistä pidetty vähän tyhmänä ja kömpelönä (Lönnr. *hämäläinen* myös: 'obäklig, otymplig'; muuten Hä-mälä on sn. esim. P.-Pohjanmaalla); inarinlapissakin huudahdus *vuoi hemeli* merkitsee 'voi hölmöä'. — Toisaalta on huomattava, että myös Karjala on muinoin ollut lappalaisilla henkilönnimenä (Vir. 1942, s. 78).

Fjymette?, Mikel J., Koutokeino 1595—96.

Kloster, Petsamo. Ks. kirj., Koltan- ja kuolanlp. sanak. s. 1044.

Laffeom, Ponoï.

Lenick?, Nuortijärvi.

Mande(na), Ponoï. Vrt. ven. Mandan (Tup. 244). Muuten tanskal. kirjoitustavan mukaan *nd* voi merkitä *n(n)*:ääkin.

Moir, Inari 1601—02. Vrt. Muïro akka, lentonoita, J. Fellman, Ant. II 124.

Moster, *Mjyster*, Ponoï. Vrt. ven. master 'mestari'.

Nas(s)in, Ponoï. Vrt. ven. Nazarij, -arj.

Nedtz, Utsjoki. Vrt. myös Nedsen Ernessen (?), Ponoï.

Polne, Norensk, Ponoï 1593—96. Iffuan Polnessen on 1601 Iffuer Poffuelssen! Vrt. lpN *boldne -ln-* 'liten rund haug', joka tuskin kuitenkaan soveltuu etunimeksi.

Potas (ja *Petoz*), Lovozero.

Poussdeij, *Pausteij*, Petsamo. Ks. kirj., Koltan- ja kuolanlp. sanak. s. 1050.

Raster, Inari; vrt. *Ra(a)ssali*, Vir. 1942 s. 70.

Saleum, *Salue*, Ponoï.

Synner, Suonikylä. Vrt. Sýndergiel, Suonikylän vanha norj. nimi.

Warbam (ja *Wirbam?*), Ponoï. Vrt. varanginlp. Olluf Varbossen 1601 (Johnsen, Finmarkens polit. historie s. 277). — Prof. J. J. Mikkolan aikoinaan antaman tiedon mukaan oli Ponoissa 1600-luvulla mn. Virbaidin.

Watter (kerran *Waatter* ja *Watte*), *Wotter* (kerran *Wotte*), kuudessa Venäjän-Lapin kylässä. Kyseessä voinee olla joko ven. Fotij tai lpT *Vioitir* 'Feodor'.

Weland (ja *Wollaim?*), Norensk.

Edellä suoritettun tarkastelun perusteella voi todeta, että 1500-luvun jälkipuoliskolla ja 1600-luvun alussa lappalaisten omaperäiset nimet olivat jo vähemmistönä vieraisiin nimiin verraten. Puhtaasti lappalaisia nimiä sisältyy aineistoomme kolmisenkymmentä ja suomalais-karjalaisia noin neljäkymmentä. Kristillisperäisiä nimiä esiintyy tuolloin jo paljon eritoten Kuolan niemimaalla ja niiden lukumäärä karttuu Länsi-Lapissakin 1600-luvun lähestyessä. Tosin tuntuu mahdolliselta, että lappalaiset käyttivät keskenään omaperäisiä nimiä enemmänkin kuin asiakirjoista ilmenee, mutta veronkantajien mieliksi olivat omaksuvinaan näiden ja Lapissa käyneiden pappien antamia nimiä, jotka ajan oloon saattoivat usein vakinaistuakin. — Jos kaiken tunnetun aineiston nojalla tarkastellaan lappalaisten omaperäisen nimistön levinneisyyttä, saataisiin yleisimpien nimien järjestys seuraavaksi:

1. *Morotta(ja)*, Koutokeino, Aviovaara, Utsjoki, Inari, Sompio, Paatsjoki, Ponoï.
2. *Sar(r)ia*, Koutokeino, Inari, Muotka, Pääjärvi, Norensk.
3. *Tu(u)tia*, Utsjoki, Inari, Sodankylä, Keminkylä, Maaselkä, Norensk.
4. *Sorvia* (*Sarvia*), Koutokeino, Inari, Sompio, Sodankylä, Kitkajärvi, Munomoš.
5. *Aikia*, Koutokeino, Peltojärvi, Inari, Kuolajärvi, Muotka, Nuortijärvi.
6. *Päiviä*, Peltojärvi, Kittilä, Inari, Tenonkylä, Utsjoki, Pääjärvi.
7. *Aikasarre*, Inari, Keminkylä, Paatsjoki, Koutajärvi, Kantalahti.

8. *Tor(r)ia*, Inari, Sodankylä, Keminkylä, Muotka, Pieresjaur.
9. *Oððajuoksa*, Inari, Sompio, Keminkylä, Kuolajärvi, Norensk.
10. *Akkia*, Koutokeino, Inari, Sompio, Sodankylä, Nuortijärvi (?).

Suomen, Ruijan ja Kuolan niemimaan lappalaismiesten vanhoista henkilönnimistä on hahmoteltavissa melko tarkka kokonaiskuva, vaikka yksityiskohdissa onkin vielä tutkittavaa. Mutta k o k o lappalaisalueen entisistä henkilönnimistä ei voida saavuttaa täydellistä selvyttä niin kauan kuin ruotsinlappalaisten vanha nimistö on julkaisematta arkistojen kätköissä.

Lappische Personennamen aus dem 16. und 17. Jahrhundert

VON T. I. ITKONEN

In den staatlichen Steuerlisten sind seit der Mitte des 16. Jahrhunderts Namen von Lappen aus verschiedenen Ländern erhalten. Jeder Lappe hatte nur einen Namen, neben dem in den Listen auch noch das Patronymikum aufgeführt wurde, z.B. Mares Qwiffeson = M., Sohn des Kuives, in den russischen Urkunden z.B. Sarrej Tudjeev = S., Sohn des Tudjes. Die Lappen hatten zu jener Zeit neben ihren einheimischen Namen (S. 369—72) auch schon finnisch-karelische (S. 372—75), skandinavische (S. 376—7) und auf der Halbinsel Kola viele aus dem orthodoxen Kalender stammende (S. 377—9) Namen. Von den einheimischen waren die verbreitetsten (in der Reihenfolge ihrer Häufigkeit) Morotta(ja), Sarria, Tuutia, Torria,

Sorvia, Aikia, Aikasarri, Päiviä, Oððajuoksa, Akkia. Einige der alten Namen sind als Familiennamen bis zum heutigen Tage erhalten geblieben, besonders im finnischen Lappland: Aikio, Morottaja, Päiviö, Sarre, Valle. — Der Verfasser hat die lappischen Personennamen in Virittäjä 1942 ausführlicher behandelt; die vorliegende Untersuchung stützt sich vor allem auf die von Jørgen Kaas zusammengestellte dänisch-norwegische Steuerliste »Rekneskap av Wardøhus Len» aus den Jahren 1593—96, die sechs lappische Dorfgemeinden der heutigen norwegischen Finnmark und des finnischen lappischen Gebiets, sowie vierzehn Dorfgemeinden aus dem russischen Lappland umfasst.